

Projekt

z dnia 10 listopada 2015 r.
Zatwierdzony przez Wójta Jemielnicy

**UCHWAŁA NR _____
RADY GMINY JEMIELNICA**

z dnia 2015 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocyw Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustaw z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Jemielnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Antoni Drzyzga

Załącznik do Uchwały Nr _____
Rady Gminy Jemielnica
z dnia 2015r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016 - 2020**

I. WSTĘP

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Działanie to naraża osoby dotknięte przemocą na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołując cierpienie i krzywdy moralne. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to dokument, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielenie pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy oraz zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Jest zgodny z projektem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jemielnica na lata 2016 - 2020

Potrzeba opracowania takiego dokumentu dla Gminy Jemielnica wynika nie tylko z przesłanek formalnych (ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które nakładają na Gminę obowiązek opracowania i realizowania Programu), ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy.

Przemoc domowa rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów, osób starszych, niepełnosprawnych,
- 2) sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) świadków przemocy w rodzinie.

II. ISTOTA I ZAKRES PROGRAMU

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr180, poz. 1493 z późn. zm.)
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 70, poz. 473 późn. zm.)

Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- 1) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy,
- 2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielnica,
- 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

2. Informacje ogólne

Podstawową grupą społeczną pełniącą niezwykle istotną funkcję jest rodzina. To rodzina określa cele i wartości, do których dążą dzieci, a także wywiera istotny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi.

W domu powinniśmy się czuć bezpiecznie. Dom ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy lub nauki. Jednak dla wielu ludzi dom nie jest spokojną przystanią, jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doznają cierpień fizycznych i emocjonalnych, gdzie są również wykorzystywani seksualnie.

Przemoc najczęściej kojarzy się ludziom z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, obrażanie jego poczucia własnej wartości, ograniczanie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe.

3. Skala i diagnoza zjawiska przemocy w gminie Jemielnica oraz posiadany potencjał w celu realizacji programu.

Diagnostując zjawisko przemocy w przedszkolach i szkołach znajdujących się na terenie gminy Jemielnica stwierdzono, że w ostatnich latach nie zaobserwowano narastania przemocy wśród wychowanków i uczniów. W szkołach czasami dochodzi do typowych konfliktów rówieśniczych, którym towarzyszy popychanie, ubliżanie słowem a czasem uderzenie. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji zarówno sprawca jak i ofiara agresji zostają objęci indywidualną opieką psychologiczno – pedagogiczną w formie rozmów z uczniem i jego rodzicem oraz rozmów mediacyjnych, mających na celu rozwiązanie sytuacji konfliktowej pomiędzy ofiarą i sprawcą. W przedszkolach nie zauważono, aby wśród wychowanków wystąpiła jakakolwiek przemoc wobec dziecka w rodzinie. W szkołach w latach 2012-2014 wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w 5 rodzinach.

We wszystkich placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy podejmuje się działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są to liczne programy profilaktyczne, porady i konsultacje dla rodziców i ich dzieci. W razie potrzeby udziela się kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwości pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w rodzinie, w tym formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Tab. 1. Liczba ofiar przemocy domowej wg Procedury „Niebieskiej Karty”.

	2012	2013	2014	2015 I półrocze
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem:	6	7	9	6
w tym:				
kobiet	6	7	9	6
mężczyzn	0	0	0	0
dzieci	0	0	0	0

Tab. 2. Zjawisko przemocy w rodzinie.

Rodzaj problemu	2012	2013	2014	2015
	I półrocze			
Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie:	6	7	9	6
Ilość postępowań wszczętych z powodu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną.	5	12	14	1
Ilość założonych „Niebieskich Kart”	6	7	9	6

Jak wynika z danych liczbowych Komisariatu Policji w Zawadzkiem, w 2014 roku na terenie Gminy Jemielnica przeprowadzono 9 interwencji domowych. W porównaniu z latami ubiegłymi liczba interwencji domowych zwiększyła się. Niepokojący jest fakt, że I półroczu 2015r odnotowano aż 6 interwencji domowych. Ogółem w 2014 roku 9 osób było dotkniętych przemocą w rodzinie. Od roku 2012 wzrosła również liczba postępowań przygotowawczych wszczętych z powodu fizycznego lub psychicznego znęcania się nad rodziną. Jest zdominowana przez sprawców odpowiadających za czyny zabronione art. 207 Kodeksu Karnego oraz art. 190 i art. 209 Kodeksu Karnego.

Tab. 3. Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2012	2013	2014	2015
	I półrocze			
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy OPS	143	168	173	118
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	7	12	15	4

Analizując dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy od roku 2012 do roku 2014 możemy zauważyć, że wzrosła zarówno liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, jak liczba rodzin w których stwierdzono występowanie przemocy. Niepokojący jest fakt, że w pierwszym półroczu 2015 roku odnotowano występowanie przemocy wśród 4 rodzin.

Podkreślić należy, że z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, iż statystyki nie oddają powagi problemu. Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc.

Innymi ważnymi problemami Gminy Jemielnica związanymi z przeciwdziałaniem przemocy domowej są:

- brak bazy lokalowej i mieszkań chronionych,
- brak możliwości izolowania sprawców przemocy,
- długi okres rozstrzygania spraw w sądach,
- niska świadomość społeczna,
- funkcjonowanie stereotypów na temat przemocy.

Do chwili obecnej problemami związanymi z przemocą w rodzinie zajmowali się głównie pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodku pomocy społecznej, policjanci – dzielnicowi oraz członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie rozszerza krąg osób zajmujących się problematyką przemocy o przedstawicieli oświaty, służby zdrowia, kuratorów sądowych, prokuratorów oraz przedstawicieli innych podmiotów. Ponadto nakłada na pracowników socjalnych dodatkowe zadania do wykonania poza godzinami pracy.

4. Zasady działania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat, przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,
- 2) jawność działań organów administracji publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
- 3) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

III. CELE PROGRAMU

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;

- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele działania programu:

1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez:

Adresaci: dzieci, młodzież, dorośli, rodziny, społeczność lokalna

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem, zajęcia pozaszkolne	- prowadzenie zajęć wychowawczych, - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym	- placówki oświatowe, - świetlice środowiskowe, wiejskie
2.	Edukacja przedmałżeńska	- poradnictwo w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją i konfliktem	- Kościoły
3.	Wspieranie rozwoju nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych i rodzinnych	- promowanie mediacji, w tym mediacji rodzinnych - zajęcia wychowawcze dotyczące nieagresywnego rozwiązywania konfliktów	- OPS - Szkoły - Policja

2. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.

Adresaci: osoby dotknięte przemocą, w szczególności ofiary i świadkowie

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w	- poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne i socjalne, - praca socjalna,	- OPS, - służba zdrowia - policja, - sądy, prokuratura,

	dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu	- aktywizacja zawodowa, - interwencja kryzysowa, - realizacja systemu „Niebieskiej Karty”	- pedagog szkolny
2.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	- odseparowanie sprawcy od ofiary, - zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną	- policja, sądy, prokuratura
3.	Udzielenie wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny	- udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą, - udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy, - pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą	- Urząd Gminy, - OPS, - organizacje pozarządowe, - policja, sądy, prokuratura
4.	Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wszystkie zadania z katalogu zadań wymienionych w GPPiRPA, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych lub współuzależnionych	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Adresaci: sprawcy przemocy

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Działania edukacyjne	- poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, - terapia, - programy w zakresie radzenia sobie ze stresem	- placówki oświatowe
2.	Oddziaływanie na społeczności lokalnej w	- wywiady środowiskowe w społecznościach szczególnie	- OPS, - Policja - dzielnicowi

<p>celu włączenia jej w system monitorowania zjawisk związanych z występowaniem przemocy</p>	<p>zagrożonych</p>	
--	--------------------	--

IV. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

V. PRACA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Zespół interdyscyplinarny swoje działania skieruje przede wszystkim w stosunku do dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, a także do rodzin patologicznych dotkniętych uzależnieniem oraz w sytuacjach powtarzalności zjawiska przemocy.

1. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:
 - 1) Jednostki Organizacyjnej Pomocy Społecznej,
 - 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 3) Policji,
 - 4) Oświaty,
 - 5) Ochrony zdrowia,
 - 6) Organizacji pozarządowych.
 - 7) Kuratorzy Sądowi

8) Prokuratorzy

9) Przedstawiciele innych podmiotów

2. Zasady pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół składa się z grupy osób współpracujących ze sobą w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na otrzymane informacje o przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu skupiają specjalistów z różnych dziedzin. Jego działania koncentrują się na badaniu problemu krzywdzenia rodziny, na strategii postępowania z danym przypadkiem, na zagadnieniach dotyczących terapii ofiar, ich rodzin i sprawców. Przyjmuje się, że najlepszą odpowiedzią na wyzwanie, jakim jest interwencja w przemocy domowej oraz pomoc ofiarom przemocy jest praca zespołu interdyscyplinarnego. Stosowany w takim zespole sposób podejścia często wykracza poza wspólne badanie przypadku i koordynację działań poszczególnych instytucji, obejmując również zespołowe podejmowanie decyzji. Tego rodzaju działania wymagają pełnego uczestnictwa i współpracy członków zespołu, którzy wnoszą w jego pracę swoją wiedzę, umiejętności oraz zdolności.

Organizatorem spotkań będzie Przewodniczący Zespołu wraz z pracownikiem odpowiedzialnym za obsługę organizacyjną – techniczną zespołu interdyscyplinarnego.

Do zadań zespołu należy:

- 1) Wspieranie ofiar przemocy w rodzinie w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej oraz przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy w rodzinie.
- 2) Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowania o tym odpowiednich służb.
- 3) Diagnoza na temat skali zjawiska przemocy na terenie gminy oraz przekazywanie uzyskanych informacji do środowiska lokalnego.
- 4) Gromadzenie informacji oraz ich upowszechnianie na temat miejsc i osób uprawnionych do udzielania pomocy, a także możliwości udzielania jej w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych.
- 5) Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, warsztatów itp.

VI. KOSZTY FUNKCJONOWANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

- 1) koszty administracyjno – biurowe (w tym zakup materiałów biurowych, koszty podróży służbowych, szkolenia członków zespołu, prowadzenie kampanii informacyjnej, koszty korespondencji itp.),
- 2) koszty zatrudnienia i wynagrodzenia personelu (np. psycholog, prawnik),
- 3) koszty dyżurów pracowników socjalnych,
- 4) koszty porozumień w sprawie umieszczenia ofiar przemocy w specjalnych ośrodkach wsparcia (wg. potrzeb).

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Realizację zadań wynikających z Programu koordynuje Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy we współpracy z Pełnomocnikiem Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym stałego monitorowania i zaangażowania wszystkich realizatorów, ma także wieloletnią perspektywę i powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Bieżący nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy Jemielnica oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.